

ToBeIT

@ K M I T L 5 8

PROGRAMMING

การเขียนโปรแกรม (Programming)

การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ หรือเรียกง่ายๆ ว่าการเขียนโค้ด (Coding) คือขั้นตอนการเขียน ทดสอบ และดูแล Source Code ของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่ง Source Code นั้นจะเขียนด้วยภาษาโปรแกรม (Programming Language)

ขั้นตอนการเขียนโปรแกรม

ขั้นตอนการเขียนโปรแกรมหรือพัฒนาโปรแกรม มีขั้นตอนโดยสังเขปดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ (Problem Analysis and Requirement Analysis)
2. การออกแบบ (Design)
3. การเขียนโค้ด (Coding)
4. การทดสอบ (Testing)
5. การจัดทำเอกสาร (Documentation)
6. การบำรุงรักษา (Maintenance)

ระดับของภาษาโปรแกรม

ภาษาในการเขียนโปรแกรม ถูกแบ่งตามความง่ายต่อการอ่าน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับหลักๆ คือ

1. Machine Language (ภาษาเครื่อง)

มีการใช้เขียนโปรแกรมด้วยภาษาเดียวเท่านั้นในช่วงก่อนปี ค.ศ. 1952 คือ ภาษาเครื่อง ซึ่งเป็นภาษาระดับต่ำที่สุด เนื่องจากภาษาเครื่องคือการนำเลขฐานสองมาประกอบเป็นรูปแบบต่างๆ แทนคำสั่ง และข้อมูลที่จัดเก็บ และเนื่องจากคอมพิวเตอร์และหน่วยประมวลผลที่ต่างชนิดกันนั้นจะมีรูปแบบของคำสั่งที่แตกต่างกัน ทำให้การเขียนโปรแกรมในสมัยนั้นยุ่งยากมาก จึงทำให้เกิดการพัฒนาภาษาระดับต่ำขึ้นมาต่อไป

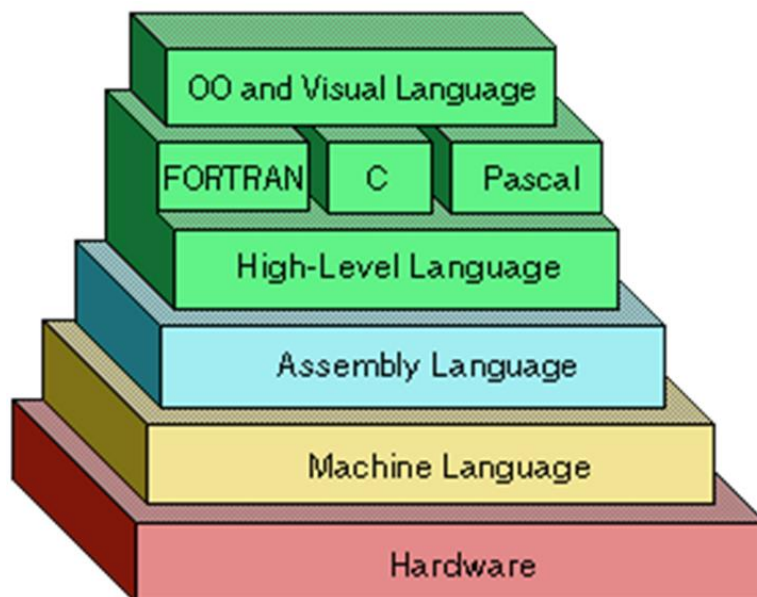
2. Low-level Language (ภาษาระดับต่ำ)

ในปี ค.ศ. 1952 มีการพัฒนาภาษาในการเขียนโปรแกรมขึ้นมาใหม่ นั่นคือ ภาษาแอสเซมบลี (Assembly language) โดยภาษานี้จะเป็นการใช้ตัวอักษรเป็นรหัสแทนชุดคำสั่งที่เป็นภาษาเครื่อง ทำให้การเขียนโปรแกรมเป็นไปได้ง่ายขึ้น (การใช้สัญลักษณ์แทนชุดคำสั่งภาษาเครื่อง เรียกว่า นิโมนิกโค้ด - Mnemonic code)

3. High-level Language (ภาษาระดับสูง)

ในปี ค.ศ. 1960 ได้มีการพัฒนาภาษาในการเขียนโปรแกรมที่มนุษย์เข้าใจง่ายมากขึ้น โดยใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษแทนชุดคำสั่งต่างๆ และยังสามารถใช้นิพจน์ทางคณิตศาสตร์ในการคำนวณได้อีกด้วย ทำให้การพัฒนาโปรแกรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะนักพัฒนาจะได้ใช้เวลาในการคำนึงถึงวิธีที่จะใช้แก้ปัญหา มากกว่าความถูกต้องของชุดคำสั่งที่มีมากมาย และไม่ต้องกังวลว่าคอมพิวเตอร์จะทำงานอย่างไร

นอกจากสามระดับภาษาที่กล่าวมาแล้ว ยังมีการพัฒนาภาษาในการเขียนโปรแกรมให้มีความสมบูรณ์และเป็นมิตรกับนักพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการทำให้ใกล้เคียงกับลักษณะการพูดของมนุษย์ เช่น ภาษา SQL หรือ Delphi เป็นต้น และยังมีภาษาที่มีความสามารถสูงขึ้นไปอีก เช่น รองรับการทำงานร่วมกับเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI)

ลำดับชั้นของภาษาที่ใช้ในคอมพิวเตอร์

การแปลภาษาในเขียนโปรแกรมเป็นภาษาเครื่อง

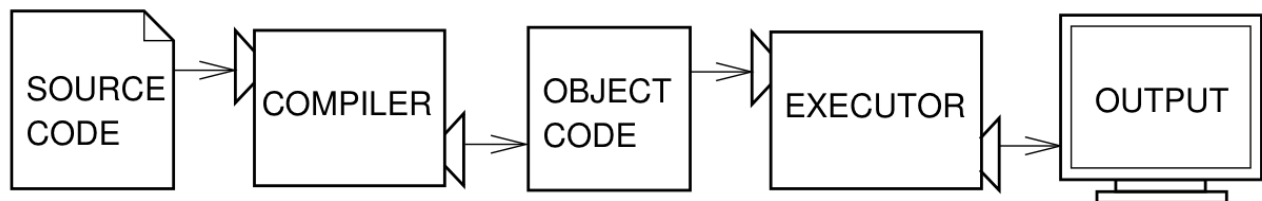
การเขียนโปรแกรมด้วยภาษาต่างๆ ล้วนต้องมีการแปลเป็นภาษาเครื่องเพื่อให้คอมพิวเตอร์เข้าใจได้ และทำการสั่งการอุปกรณ์ต่างๆ ให้ทำงานหรือคำนวณตามที่นักพัฒนาต้องการได้

- **Assembler**

ใช้แปลภาษา Assembly เป็นภาษาเครื่อง

- **Compiler**

แปลโค้ดของโปรแกรม (source code) ให้เป็นภาษาแอสเซมบลีหรือภาษาเครื่อง โดยแปลทั้งโปรแกรมในหนึ่งครั้ง และสร้าง object program ขึ้นมา เมื่อมีการเรียกใช้งานโปรแกรม จะสามารถเรียก object program ขึ้นมาใช้งานได้ทันที (คอมไพเลอร์ที่สมบูรณ์ตัวแรกคือภาษา FORTRAN โดย IBM ในปี ค.ศ.1957)

ลักษณะการทำงานของ Compiler

- **Interpreter**

แปลโค้ดของโปรแกรมให้เป็นภาษาเครื่อง โดยการทำงานจะแตกต่างกับคอมไพเลอร์ตรงที่ interpreter จะแปลทีละบรรทัด แล้วทำงานทันที หากบรรทัดใดมีจุดผิดพลาด จะหยุดการทำงาน และแจ้งข้อผิดพลาดนั้น

ลักษณะการทำงานของ Interpreter

ประเภทของข้อมูล (ตัวแปร) ในการเขียนโปรแกรม

- Integer (จำนวนเต็ม)
  - เป็นได้ทั้งจำนวนเต็มลบ จำนวนเต็มศูนย์ และจำนวนเต็มบวก
  - ไม่สนใจทศนิยม
- Float (ทศนิยม)
  - เป็นจำนวนจริง
  - มีทศนิยมตั้งแต่ 1 ตำแหน่งขึ้นไป
- Character (ตัวอักษร)
  - เป็นตัวอักษรเพียงตัวเดียว
  - ครอบด้วย ' ' (single quote)*
- String (สายอักขระ)
  - ประกอบด้วยตัวอักษรตั้งแต่สองตัวอักษรเป็นต้นไป (รวมทั้ง Space และตัวอักขระพิเศษ)
  - ครอบด้วย " " (double quote)*

* อ้างอิงจากหลักการเขียนภาษาซี และภาษาจาวา

ข้อมูลตัวอย่าง	ชนิดของข้อมูล				Note
	Int	Float	Char	String	
"IT KMITL"					
19					
'T'					
58					
"100"					
"18.98"					
"1,123"					
-19					
-15					
' '					

กระบวนการทำงานของโปรแกรม

Input	การนำข้อมูลเข้า หรือการป้อนข้อมูลเข้าสู่ระบบ
Process	กระบวนการต่างๆ ที่กระทำกับข้อมูล (การคำนวณ การเปรียบเทียบ ฯลฯ)
Output	การนำผลลัพธ์ที่คาดหวังจากการทำงานของโปรแกรมออกจากระบบ

กระบวนการวิเคราะห์ปัญหา

- 1) ทำความเข้าใจสิ่งที่โจทย์ต้องการ (คำตอบที่ต้องการจากการแก้ปัญหา : Output)
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลที่ต้องใช้ในการแก้ปัญหา (การหา Input)
- 3) เลือกขั้นตอน (อัลกอริทึม) ที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา (การจัด Process)

อัลกอริทึม (Algorithm)

อัลกอริทึม (Algorithm) หมายถึง ลำดับขั้นตอนวิธีการทำงานของโปรแกรมอย่างเป็นขั้นตอนและชัดเจน เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่ง ซึ่งถ้าปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างถูกต้องแล้ว จะต้องสามารถแก้ปัญหาหรือประมวลผลตามความต้องการได้สำเร็จ

การแก้ไขปัญหามักทำได้หลายวิธี นั่นหมายถึงเราสามารถใช้อัลกอริทึมที่หลากหลายมาแก้ไขปัญหานั้นได้ ซึ่งการเลือกอัลกอริทึมต่างๆ มาใช้ในการแก้ปัญหานั้นเป็นสิ่งสำคัญ

ตัวอย่าง “การส่งพัสดุ”

เป้าหมาย : พักส่งพัสดุถึงมือผู้รับปลายทาง

Algorithm 1 (วิธีที่ 1)	Algorithm 2 (วิธีที่ 2)	Algorithm 3 (วิธีที่ 3)
1) จัดเตรียมพัสดุ 2) ส่งผ่านไปรษณีย์ไทย 3) ปลายทางรอรับพัสดุ	1) จัดเตรียมพัสดุ 2) ส่งผ่านเครื่องบิน 3) ปลายทางรอรับพัสดุ	1) จัดเตรียมพัสดุ 2) เดินทางไปส่งด้วยตนเอง

ความแตกต่างของแต่ละอัลกอริทึม

- ความรวดเร็วที่แตกต่างกัน
- ค่าใช้จ่ายของแต่ละช่องทางการส่ง
- ระยะเวลาที่ใช้ตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงปลายทาง

ประสิทธิภาพของอัลกอริทึม

พิจารณาจาก 2 ส่วนหลักๆ ดังนี้

1. หน่วยความจำ (Memory) ที่จะต้องใช้ในการประมวลผล
2. เวลา (Time) ที่ใช้ในการประมวลผล

คุณสมบัติของอัลกอริทึมที่ดี

1. อัลกอริทึมที่ดีต้องมีความถูกต้อง (Correctness)
2. อัลกอริทึมที่ดีต้องง่ายต่อการอ่าน (Readability)
3. อัลกอริทึมที่ดีต้องสามารถปรับปรุงได้ง่ายในภายหลัง (Ease of modification)
4. อัลกอริทึมที่ดีสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ (Reusability)
5. อัลกอริทึมที่ดีต้องมีประสิทธิภาพ (Efficiency)

การอธิบายการทำงานของโปรแกรม

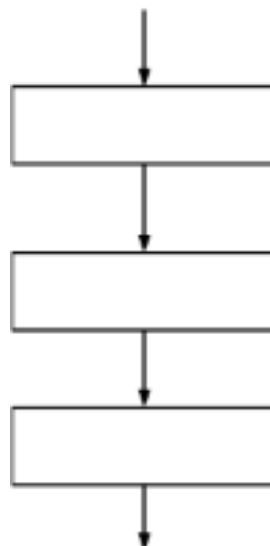
การอธิบายการทำงานของโปรแกรมหรืออัลกอริทึม นั้นทำขึ้นเพื่อแสดงลำดับขั้นตอนการทำงานของโปรแกรม เพื่อให้เป็นระบบและเข้าใจได้ง่าย โดยมีโครงสร้างและวิธีการที่นิยมใช้อยู่สองแบบคือ

1. **ผังงาน (Flowchart)** เป็นแผนผังแสดงขั้นตอนการทำงานต่างๆ ด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ และลูกศรกำกับทิศทางการทำงาน
2. **ชุดคำสั่งเทียม (Pseudo code)** เป็นการแสดงขั้นตอนการทำงานของโปรแกรมด้วยศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยมีรูปแบบคล้ายๆ กับการเขียนโปรแกรมจริงๆ แต่จะเข้าใจได้ง่ายกว่า

รูปแบบการทำงานของโปรแกรม

- **การทำงานตามลำดับ (Sequence)**

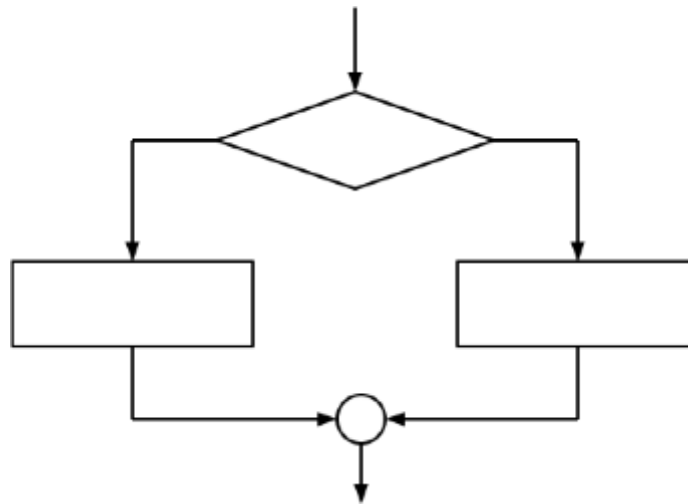
รูปแบบการทำงานที่เป็นพื้นฐานและเข้าใจได้ง่ายที่สุด คือการทำตามขั้นตอนไปเรื่อยๆ ทีละขั้น หรือการทำตามขั้นตอนจากบนลงล่าง

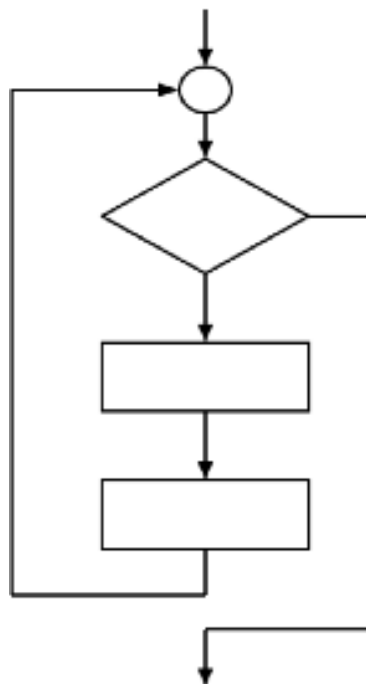
- การเลือกทำตามเงื่อนไข (Decision-based)

รูปแบบการทำงานโดยยึดตามเงื่อนไขที่กำหนด เช่น ถ้าเงื่อนไขที่กำหนดเป็นจริงจะทำงานแบบหนึ่ง หากเงื่อนไขเป็นเท็จจะทำงานอีกแบบหนึ่ง

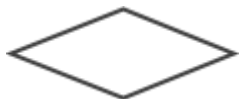

- การทำซ้ำ (Looping or Repeating)

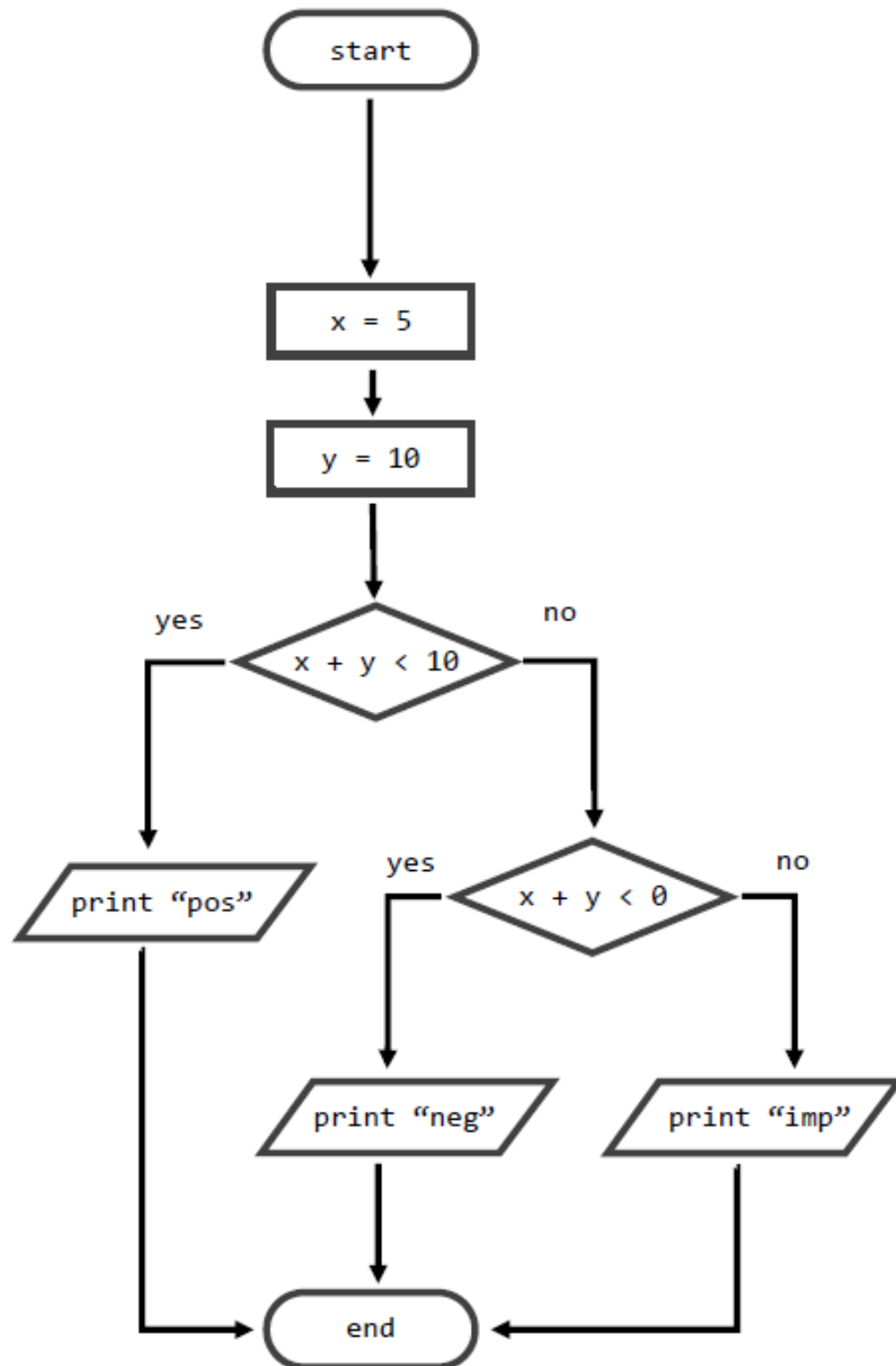
การทำงานที่มีการวนซ้ำขั้นตอนเดิมจนกว่าเงื่อนไขที่กำหนดจะเป็นจริง ซึ่งจะสังเกตว่าเป็นการผสมรูปแบบการทำงานแบบลำดับและแบบมีเงื่อนไขเข้าด้วยกัน

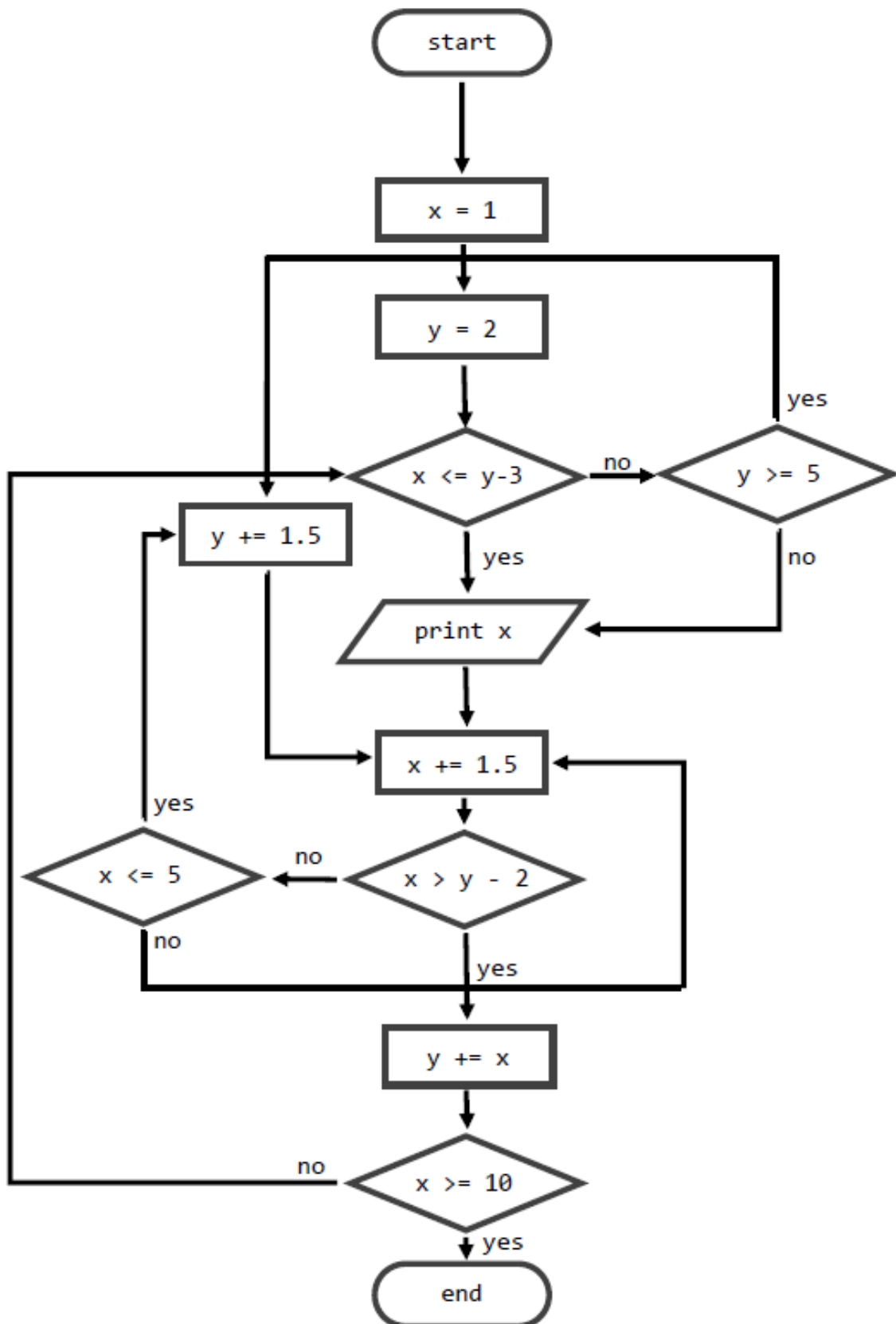
สัญลักษณ์ของผังงาน (Flowchart)

สัญลักษณ์	ความหมาย
	จุดเริ่มต้นหรือสิ้นสุดการทำงาน (ใช้ข้อความ Start และ Stop กำกับ)
	การประมวลผล หรือการคำนวณ
	เงื่อนไขต่างๆ (จะมีสองเส้นทางออกจากสัญลักษณ์นี้ คือที่เป็นจริงหรือที่เป็นเท็จ)
	การรับหรือแสดงข้อมูล (ไม่ระบุชนิดอุปกรณ์)
	แสดงข้อมูลหรือผลลัพธ์ทางจอภาพ
	แสดงข้อมูลหรือผลลัพธ์ทางเครื่องพิมพ์
	จุดเชื่อมต่อผังงาน (ใช้เชื่อมลูกศรหลายทิศทางเข้าที่จุดเดียวกัน)
	จุดเชื่อมต่อระหว่างหน้า (เมื่อจบหน้ากระดาษ จะมีตัวเลขกำกับบ่งบอกจุดเชื่อมต่อ)
	ลูกศรแสดงทิศทางการทำงานของโปรแกรม

ตัวอย่างผังงาน (Flowchart)

ตัวอย่างผังงาน (Flowchart)

รูปแบบของชุดคำสั่ง

- การตัดสินใจสองทางเลือก

```
1 if (x > 0){
2     printf("X is Positive");
3 }
4 else{
5     printf("X is Negative");
6 }
```

- การตัดสินใจหลายทางเลือก

```
1 if (x > 0){
2     printf("X is Positive");
3 }
4 else{
5     if (x < 0){
6         printf("X is Negative");
7     }
8     printf("X is 0");
9 }
```

```
1 switch (x){
2     case 1: printf("This is case 1");
3             break;
4     case 2: printf("This is case 2");
5             break;
6     case 3: printf("This is case 3");
7             break;
8     default: printf("Something went wrong!!!");
9 }
```

- การกระทำวนซ้ำ (ทำก่อนตรวจเงื่อนไข)

```
1 repeat
2     sum := sum + number;
3     number := number - 2;
4 until number = 0;
```

```
1 while number < 6 do
2 begin
3     sum := sum + number;
4     number := number - 2;
5 end;
```

- การกระทำวนซ้ำ (ตรวจเงื่อนไขก่อนทำ)

```
1 while number <= -2:
2     print number
3     number += 1
```

- ทำงานตามจำนวนรอบที่แน่นอน

```
1 for x := 1 to 10 do
2 begin
3     writeIn(x);
4 end;
```

ชุดคำสั่งเทียม (Pseudo Code)

เป็นคำอธิบายขั้นตอนการทำงานของโปรแกรม โดยใช้ถ้อยคำที่ไม่มีรูปแบบการเขียนตายตัว อาจจะเขียนเป็นภาษาไทยก็ยังได้ แต่ยิ่งภาษาอังกฤษมีความเข้าใจที่ดีกว่า โดยปกติมักเขียนให้สั้น และได้ใจความ

ผู้เขียนโปรแกรมสามารถใช้ Pseudo Code ในการหาช่องโหว่หรือพัฒนาโปรแกรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ผู้เขียนโปรแกรมตั้งใจไว้ได้

ตัวอย่าง Pseudo code

ข้อ	Pseudo code	Output
1	<pre> 1 x = 5 2 while x <= 5: 3 print "^" 4 x -= 1 </pre>	
2	<pre> 1 i = 4 2 j = 5 3 if i + j <= 6: 4 print ((i + j)/2)*(3 * i) 5 else: 6 print ((i - j)/3)*(4 * i) </pre>	
3	<pre> 1 num1 := 3 2 num2 := 5 3 repeat 4 writeIn("IT KMITL"); 5 num1 := num1 + 1 6 until num1 + num2 := 10 </pre>	
4	<pre> 1 for number := 1 to 5 do 2 begin 3 number := (number + 5 * (number % 2)); 4 writeIn(number); 5 end; </pre>	
5	<pre> 1 """This is not pseudo code""" 2 def function(number, count = 0, temp = 0): 3 """This is program to practice your algorithm""" 4 5 for i in xrange(2, number + 1): 6 temp = 0 7 for answer in xrange(2, 20): 8 if i % answer == 0: 9 temp += 1 10 break 11 if temp == 0: 12 count += 1 13 14 return count 15 print function(20) </pre>	

ประเภทของข้อผิดพลาด (Error)

- Syntax Error

ข้อผิดพลาดที่เกิดจากเขียนโปรแกรมผิดเงื่อนไขของภาษานั้นๆ เช่น ผิดรูปแบบ การลืมเครื่องหมายสิ้นสุดคำสั่ง การเรียกตัวแปรที่ยังไม่ได้ประกาศ ฯลฯ

```
1 if (x > 0){  
2     printf("X is Positive");  
3 }  
4 else{  
5     printf("X is negative");  
6 }
```

- Runtime Error

ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นขณะรันโปรแกรม เช่น โปรแกรมหารเลขที่มีการรับตัวตั้งและตัวหารจากผู้ใช้ แต่ผู้ใช้กำหนดตัวหารเป็น 0 ทำให้เกิดข้อผิดพลาดขึ้น ฯลฯ

```
1 for x := 5 downto -5 do  
2 begin  
3     x := 5 / x  
4     writeIn(x);  
5 end;
```

- Semantic Error

ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากอัลกอริทึม (ขั้นตอนการทำงาน) เช่นการเรียกใช้ค่าในตัวแปรผิดตัว หรือข้อผิดพลาดจากการเขียนลำดับการคำนวณทางคณิตศาสตร์ ฯลฯ สรุปคือการรันโปรแกรมจะรันได้เสร็จสมบูรณ์ แต่คำตอบที่ได้ออกมาจะผิดพลาด

*** Error ประเภทนี้พบบ่อยที่สุด ***